

L'ASSIMILACIÓ XINESA FRACASSA AL PAÍS DE L'ORACIÓ

Tibet, un clam per la independència

El 1951 Xina aconsegueix fer-se amb el control del Tibet, en una acció dirigida per l'actual règim comunista. L'«obertura» xinesa, però, ha provocat l'arribada de turistes al Tibet, un fet que han aprofitat els habitants d'aquest país per fer sentir el seu odi a l'«ocupant».

Antoni Reig

Xina ha fracassat en el Tibet. Trenta-sis anys després de la seva anexió, el règim comunista xinès ha de fer front a un seguit de manifestacions independentistes de milers de tibetans a les principals ciutats del país. El passat 27 de setembre a la capital del Tibet, Lhasa, milers de tibetans eixien al carrer a manifestar-se en favor de la independència i del seu cap espiritual i polític, el Dalai Lama.

Les autoritats xineses foren sorpreses per aquest fet que no s'esperaven. De tal manera que els dos màxims dirigents polítics de la regió eren a Pequín. El secretari del partit comunista xinès per la regió del Tibet, Wu Jinghua, l'«home fort» del Tibet go-

vernats per la Xina, era a Pequín esperant la pròxima celebració del congrés del PC xinès, que s'inicia el 25 d'octubre. I el governador del Tibet, Doje Cering, representant del govern de Pequín al Tibet i «número dos» en l'estructura de poder a la regió, també estava a la capital xinesa hospitalitzat des de feia dos mesos.

Dies després de la primera manifestació, l'1 d'octubre, una nova manifestació acabà amb violència, en disparar la policia xinesa sobre la multitud, amb un mínim de sis morts (altres fonts parlen de tretze), i nombrosos ferits com a resultat. També aquell dia les autoritats foren sorpreses, ja que estaven celebrant el 38 aniversari de la funda-

ció de la República Popular de Xina (els comunistes van prendre el poder el 1949). La revolta de l'1 d'octubre, ofegada amb sang, provocà l'assalt i la destrucció per la multitud d'una comissaria de policia a Lhasa. Dies després, es reproduïren les manifestacions independentistes, en menor escala, a Lhasa i s'estengueren a la segona ciutat del país, Shigatse.

Política autoritària, política de tolerància

Tots aquests fets sorprenents (els primers sorpresos foren les mateixes autoritats xineses) es produïren davant els ulls de nombrosos turistes estrangers, que n'han estat una de les principals fonts d'informació, ja que les autoritats xineses han intentat reduir l'abast i la gravetat dels esdeveniments i han efectuat declaracions i avaluacions contradictòries. Així, la política d'obertura que des de fa una dècada practiquen els dirigents de Pequín ha possibilitat aquesta expressió del malestar de la població tibetana vers el domini xinès del seu país i el seu ressò internacional. Perquè, des del 1951, en què el Tibet passà a ser una regió autònoma de la República Popular de Xina, des de Pequín es practica una política autoritària tendent a assolir una assimilació total del Tibet a Xina. No hi havia lloc per dissidències ni manifestacions de descontentament. Quan el Dalai Lama encapçalà la rebel·lió del 1959, aquesta fou ofegada ràpidament «manu militari», i ell i cent mil tibetans hagueren de fugir a l'Índia.

Els estrangers fan de testimoni

Els fets actuals són una demostració del fracàs d'aquella política assimilista que el règim comunista xinès ha practicat respecte a les cinquanta-cinc minories ètniques que viuen a la Xina. Amb l'actual política de tolerància, inaugurada fa uns deu anys, han sorgit a la superfície les conseqüències de l'anterior política autoritària, iniciada els anys cinquanta, poc després de l'arribada dels comunistes al poder.

Un expert en minories xineses ha dit: «El ressentiment dels tibetans envers els han (ètnia majoritària a Xina) no

Dalt, el Dalai Lama, ara a l'Índia. Baix, la foto de Mao, en uns enderroc d'una ciutat xinesa.

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 14

18.00 h.: EL DIABLO EN EL CUERPO, Marco Bellocchio, 1986. Itàlia-França. V.O.S.E.

20.00 h.: EL DIABLO EN EL COS, Claude Autant-Lara, 1947. França. V.O.

22.00 h.: CERTES NOTÍCIES, Jacques Davila, 1979. França. V.O.S.E. Amb la presència de J. Davila i Micheline Presle.

DIJOUS, 15

18.00 h.: EL HALCON MALTES, John Huston, 1941. USA. V.O.S.E.

20.00 h.: LA RELIGIOSA, Jacques Rivette, 1965. França. V.O.S.E.

22.00 h.: BON TEMPS, PER TORMENTOS A LA FI DEL DIA, Gerard Frota-Coutaz, 1986. França. V.O.

DIVENDRES, 16

18.00 h.: CAYO LARGO, John Huston, 1948. USA. V.O.S.E.

20.00 h.: CERTES NOTÍCIES, Jacques Davila, 1979. França. V.O.S.E.

22.00 h.: LA BURLA DEL DIABLO, John Huston, 1953. USA. V.O.S.E.

DISSABTE, 17

16.00 h.: EL ASESINO, Elio Petri, 1961. Itàlia-França. V.E.

18.00 h.: LA RELIGIOSA, Jacques Rivette, 1965. França. V.O.S.E.

20.00 h.: NEA, Nelly Kaplan, 1976. França-Alemanya. V.E.

22.00 h.: LA NOCHE DE LA IGUANA, John Huston, 1963. V.O.S.E.

DIUMENGE, 18

12.00 h.: Matinal infantil: PIEL DE ASINO, Jacques Demy, 1970. França. V.E.

16.00 h.: NEA, Nelly Kaplan, 1976. França-Alemanya. V.E.

18.00 h.: EL ASESINO, Elio Petri, 1961. Itàlia-França. V.E.

20.00 h.: LA NOCHE DE LA IGUANA, John Huston, 1963. V.O.S.E.

22.00 h.: NO TE PUEDES FIAR NI DE LA CIGUENA, Jacques Demy, 1973. França-Itàlia. V.E.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06

és més fort avui dia que fa uns anys. Senzillament, els tibetans saben que actualment poden expressar-lo lliurement, ja que la seva regió està oberta als estrangers, que en són testimonis». Per aquesta raó, una de les primeres reaccions de les autoritats xineses ha estat foragitar de la regió els periodistes estrangers, expulsar uns quants turistes i deturar la venda de bitllets per viatjar a Lhasa als estrangers.

Cinquanta-cinc minories

Xina té un apoblació de més de 1.000 milions d'habitants (entre 1.100 i 1.200 milions), la immensa majoria dels quals son de l'etnia *han*; sols un sis per cent pertany a alguna de les cinquanta-cinc minories, les quals viuen a les regions més desheretades, que ocupen el seixanta-dos per cent del territori xinès. A més, aquestes minories viuen generalment en regions frontereres amb països amb els quals Xina manté diferents contenciosos. Així, doncs, les autoritats de Pequín han practicat una política assimilista d'aquestes minories, per evitar possibles amenaces a la unitat i a l'estabilitat internes.

El Tibet té una llarga frontera amb l'Índia, conflictiva en part, ja que Pequín reclama un seguit de territoris fronterers. També la província veïna del Xinjiang, al nord-oest de Xina, on viuen vuit milions de musulmans, es fronterera amb cinc països: l'URSS, Pakistan, Afganistan, Mongòlia i Índia. Així com les províncies de Yunnan i Guangxi, al sud de Xina, on viuen un seguit de minories, fan frontera amb Vietnam. A la major part d'aquestes fronteres s'han produït incidents i conflictes armats en les últimes dècades. I des del 1950 Pequín han enviat desenes de milers de *han* (responsables polítics, enginyers, joves diplomats) a aquestes regions, per assegurar-ne el control polític, administratiu i econòmic. De fet, les instàncies dirigents de les regions i les províncies esmentades estan a mans de *han*, en la major part.

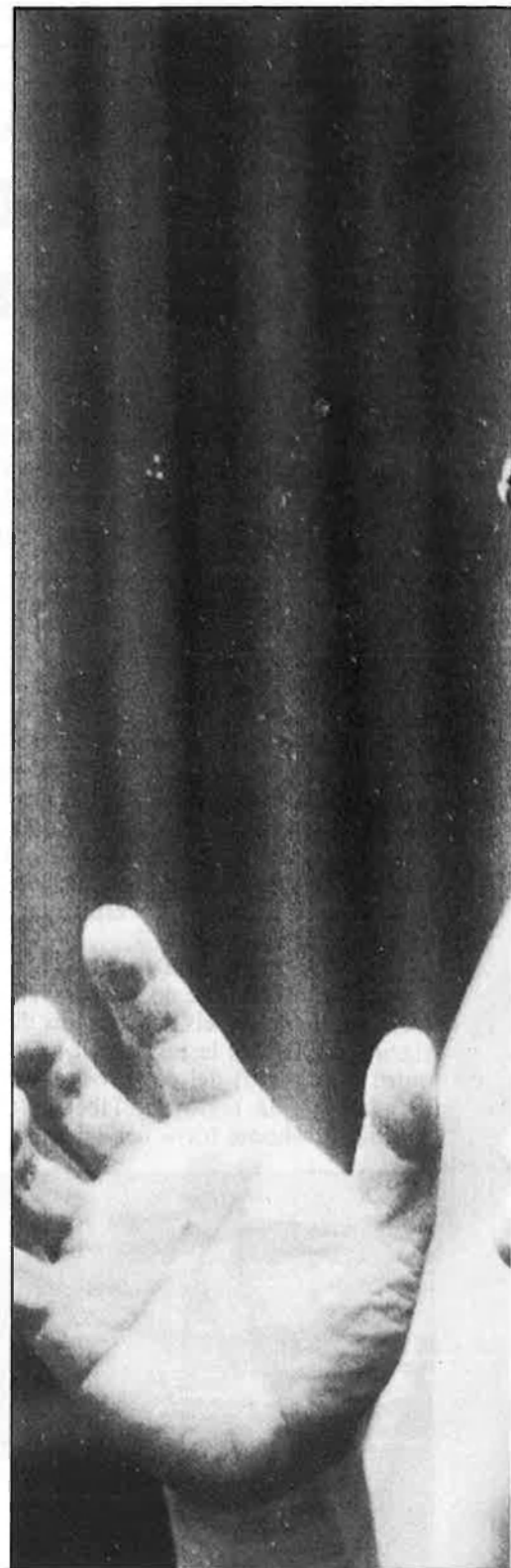
Tibetans, uighurs, han

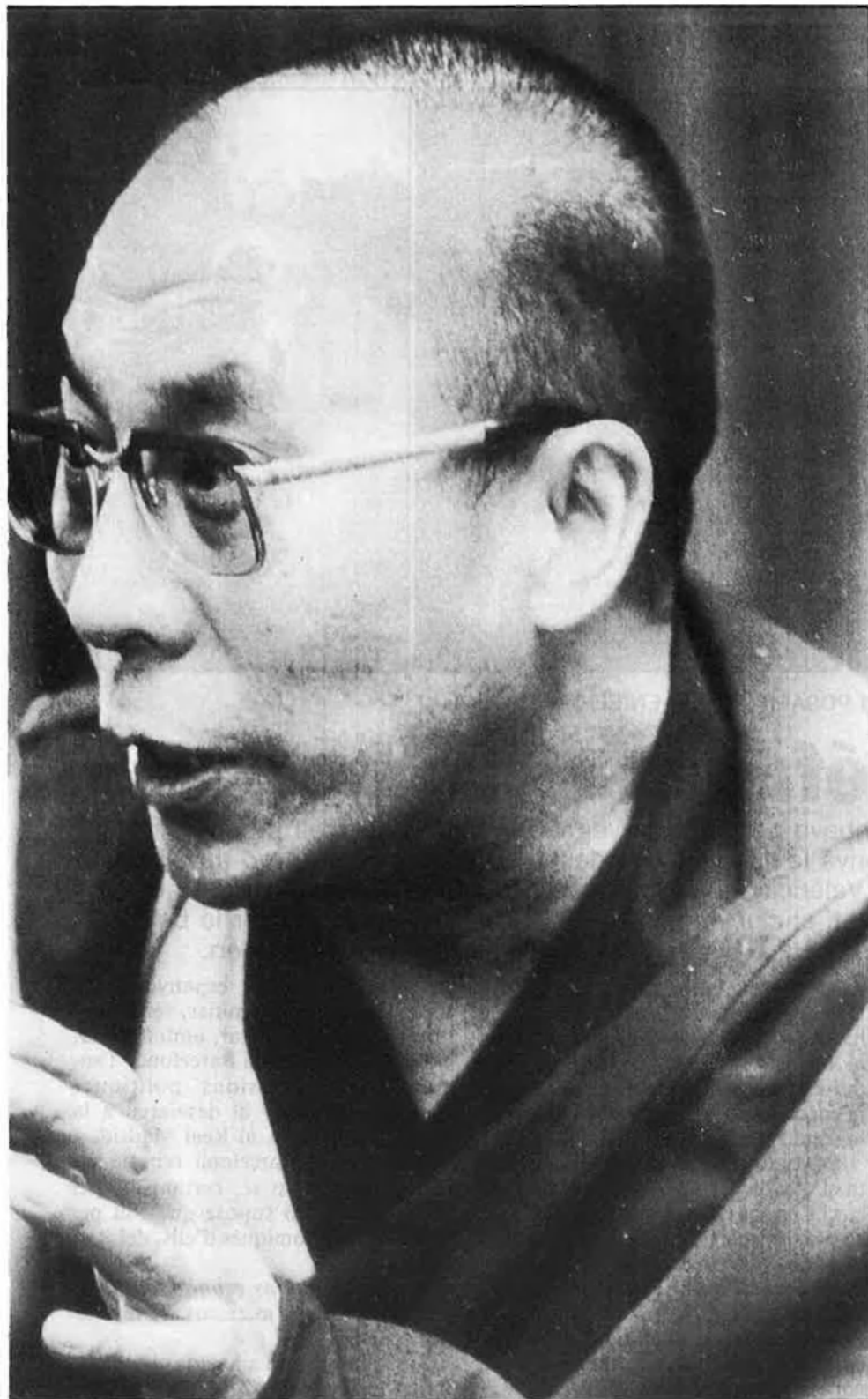
Al Tibet, segons fonts oficials, sols el set per cent de la població (uns dos milions d'habitants) és *han*, mentre que al Xinjiang la proporció puja fins al quaranta per cent. Tot plegat ha creat malestar entre les minories, que veuen amenaçades la seva cultura i el seu sistema de vida. Els *tibetans* i *uighurs* (ètnia musulmana del Xinjiang) tenen llengua pròpia i no parlen el xinès, fet que ocasiona la creació de gue-

tos tancats entre la població autòctona i els *han*. Cada comunitat té les seves escoles, els seus hospitals i els seus diaris. *Tibetans* i *han* s'odien, i *uighurs* i *han* s'ignoren.

Des de l'arribada al poder de Deng Xiaoping, la política envers les minories ha estat més tolerant, tant en el camp polític, com en el religiós.

Ara és el Tibet que reclama la inde-

Les autoritats xineses han exigut al govern indi que el Dalai Lama «deixe de fer política».

L'1 d'octubre hi ha lames, com també entre els detinguts aleshores i en manifestacions posteriors. I és que al Tibet també van íntimament lligades religió i política. El Dalai Lama ha estat durant segles el màxim cap religiós i polític del país.

Una mica d'història

El lamaisme prové del budisme, religió que entrà en el Tibet a partir del segle VII, des de l'Índia. De fet, des d'aleshores el país rep una influència espiritual índia, lloc on viu exiliat l'actual Dalai Lama, i material des de Xina. És a partir del segle XV que el Tibet quedà sota control xinès, amb intermitències històriques. Però aquest control no impedí el sorgiment i el desenvolupament d'una teocràcia monàstica, amb capital a Lhasa i màxim representant en la figura del Dalai (paraula que vol dir «oceà» en mongol) Lama. És al segle XV que Tsong Ka-pa (1360-1419) impulsà un moviment reformista dins el budisme, del qual sorgeix l'església groga (del color del barret que portaven els seus membres) i el 1580 es crea la figura del Dalai Lama, considerat com la reencarnació del Protector del Tibet, el «bodidatva» Avalokitesvara. La seva seu es al monestir de Potala, prop de Lhasa. Junt amb ell es crea la figura del Pan-tchen Lama, reencarnació del seu predecessor, amb seu a Shigatse, la segona ciutat del país, com a una mena de «número dos» dins de la teocràcia dels lames. Els monestirs, del segle XVI al XX, han estat la seu de tot el poder espiritual, polític i econòmic, i el Tibet ha estat tancat sobre si mateix fins fa unes dècades. Tanmateix, els britànics van intervenir militarment al país el 1904 des del seu imperi de l'Índia, però per breu temps, perquè els xinesos tornaren a ocupar-ho al país, fins que el 1911, en caure la dinastia manxú i proclamar-se la república, el Tibet aprofità la conjuntura per independitzar-se. Des del 1918, però, Xina intentà novament recuperar-ne el control, fet que sols assolí el 1951, amb l'actual règim comunista.

L'actual Dalai Lama, el catorzè, es diu Tensing Giatso i fou reconegut i proclamat el 1939, quan tenia cinc anys d'edat. Des del seu exili ha demanat al poble tibetà que lluiti per la independència, però pacíficament, sense emprar la violència. Les coses, però, poden començar a canviar. □

pendència, però pròximament pot ser el Xinjiang, on el 1980 la policia disparà contra milers de manifestants, entre els quals hi hagué diversos morts, i on el 1985 més de deu mil estudiants *uighurs* es manifestaren demanant major autonomia política i econòmica.

La revolta dels lames

En els actuals esdeveniments al Ti-

bet hi ha un fet essencial, i és el paper jugat pels lames. Tot indica que han estat els lames els impulsors i els directors de les manifestacions, i és des dels seus grans temples d'on han sorgit les decisions de convocar noves manifestacions. Per això, la repressió xinesa ha afectat, en primer lloc, els lames, i la vigilància policial s'ha intensificat al voltant dels temples. Entre els morts de